

En eftermiddag med Gustav Fröding på Solbringen

Resan och mötet

Den 5 maj for vi till Solbringen för att få lära känna Gustav Fröding lite bättre. Redan i entrén möttes vi av dagens ljudtekniker, Åke Norén – ofta kallad Karlskogas egen musikfarbror. När vi steg in i salen såg vi en välbekant gestalt på scenen: Peter Sundh, tidigare känd för sina tolkningar av Alfred Nobel. Numera bor han i Kristinehamn och gestaltar Fröding på Alsters herrgård. Runt sjuttio personer hade samlats denna eftermiddag. Eva Öberg hälsade oss varmt välkomna innan ”Fröding” själv steg in och tog plats.

Scenen som väckte historien

På bordet framför honom låg utspridda dikter, flera av dem skulle senare läsas högt. Bredvid låg en flaska som föreställde konjak – en dryck som diktaren uppskattade – och ett glas. Till höger om scenen fanns en stor filmduk där en bild av den unge Fröding tonade fram. Det var en enkel men stämningsfull scenbild som gjorde det lätt att föreställa sig tiden då han levde.

Barndom och familj

Gustav Fröding föddes den 22 augusti 1860 på Alsters herrgård. Hans far, Ferdinand Gustav Fröding, var lärare i Kristinehamn och vid högskolan i Karlstad. Modern, Emilia Agardh, kämpade med psykisk sjukdom och behövde återkommande vård. Fadern var lynnig och reste senare i Europa under fem års tid. Gustav hade tre systrar, och familjen flyttade mellan Karlstad, Lund och Kristinehamn. Somrarna tillbringades ofta hos farmodern Gustava Gullerud.

Studier, kärlek och ett liv som drog åt flera håll

År 1880 började Fröding studera i Uppsala. Fyra år blev han kvar, men någon examen tog han aldrig. Litteraturen lockade mer än läxorna, och restauranglivet drog ännu mer. Kärleken fann han ofta hos prostituerade, och när fadern dog tog han ut sitt farsarv – 17 000 kronor – som snabbt försvann.

Vi fick också höra om Hildegard Alstermark, herrgårdsfröken från Värmland, som Fröding förälskade sig i. Senare ärvde han även en faster, vilket gav honom en tid av ekonomisk lättnad.

Författaren tar form

År 1886 fick Fröding anställning på Karlstads-Tidningen, där han stannade i tio år. 1891 kom hans första diktsamling, Guitarr och dragharmonika, på Albert Bonniers förlag. Där fanns bland annat Dans bort i vägen, som senare tonsattes av Helfrid Lambert. Tre år senare kom nästa samling, och tidningarna började tala om ”vårt lands nya nationalpoet”. Verner von Heidenstam bjöd in honom till Blå Jungfrun i samband med sitt bröllop – ett tecken på den status Fröding fått i litterära kretsar.

Skandalen som skakade kulturlivet

En av dikterna vi fick höra om var En morgondröm, en erotisk kärleksdikt som Bonnier först tvekade att publicera. När den väl gavs ut ledde den till åtal för osedlighet i skrift. Fröding frikändes, men skandalen följde honom länge.

Sjukdom, vård och de sista åren

Fröding kämpade hela livet med psykisk ohälsa och perioder av alkoholmissbruk. Han vistades på flera sjukhus, bland annat Uppsala hospital där Carl Lagerlöf blev hans förmyndare i fem år. Han bodde även på Suttestad i Lillehammer och hade tidigare vårdats på Kahlbaums mentalsjukhus i Tyskland. Utöver detta drabbades han av diabetes. Han avled 1911 och är begravd på Gamla kyrkogården i Uppsala.

Peter Sundh om rollen

Peter Sundh berättade med värme och humor om skillnaden mellan att gestalta Nobel och Fröding: – ”Som Nobel tar sminkningen tjugo minuter. Som Fröding räcker det med hatten.” Han berättade också att han varit pensionär sedan pandemin, bor nära Frödings huset och guidar på Alsters herrgård på lördagar. Vi fick även höra om sonen Johan Johannesson, vars mor var prostituerad, och som sägs ha varit lik sin far.

Frödings arv i dag

Även om det inte togs upp under föreläsningen kan nämnas att Värmlands nation i Uppsala varje år firar Frödings födelsedag med kransnedläggning och ”Frödingfika”. Det

finns stipendier och priser i hans namn, och många minnesmärken runt om i landet – bland annat Frödingstenar Alster och Magnskog. Alsters herrgård är i dag ett välkänt besöksmål för alla som vill komma närmare diktaren.

Avslutning och sommarhälsning

Efter föredraget fick vi information om kommande aktiviteter inom SPF och STF. Eva Öberg tackade för sin tid i föreningen, och vi önskade varandra en fin sommar innan kaffet serverades och vi skildes åt.

Reportage Eva Sandström Foto Jan Sjögren

Peter Sund läser dikter av Fröding